

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(X.)

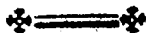
A' TS. ÉS KIR. FELSÉG' KEGTELMEVEL

Indúlt BÉTSBÖL Kedden 2. Februariusban. 1796.

B é t s.

Az itt lévő *Süket-Némák* Inffitutumának és Könyvnyomtató műv-helyének, a' hol a' *M. Merkur* is nyomtattatik, az a' különös szerentséje vala tegnapi dél-előtt, hogy ezen úgy mondván még a' természet-től is el-hagyatott igazi árvákat, az az ő igaz Attyok, a' ki őket táplálja, az ő tehetségeikhez alkalmaztatott mesterségekre tanítottatya, 's-ez által az emberi társaságba, a' mellytől őket a' természet' játéka megfosztatta, mint-egy esmet vizsgálta állította, Felséges Urunk, kegyelmesen meg-vizsgálta, az ő hálósz, ebédlősz, és munkásszobáikat öszsze-járta, készülettjei-

K

ket meg-tekintette, a' nyomtató műv-hellyben, hol egy hol a' másik betű-szedőnél és nyomtatónál meg-állapodott, hogy mit és mitsoda tehetséggel dolgoznak? tudakolta, egy szóval minden környülállásaikról a' leg-kegyelmesebb le-botsátkozással értekeződött. — Egy ujj Néma-gyermek a' többek között, a' ki még egy esztendőből fogva sem gyakorolja a' betű-szedést, úgy mutatta ki a' maga tehetségét, hogy az Igazgató az ujjával egy sententziát értésére adván: azt a' gyermek az ő Felsége' kegyelmes jelenlétében mindgyár ki-szedte, és ki-nyomtatva ő Felségének bé-mútatta. A' ki-nyomtatott sententzia ez volt: *A' Felséges Tsászar 1796-ban, Febr. 1-ső napján, ezenn Institutumot a' maga kegyelmes jelenléte által, szerentséssé tette.*

Ő Felsége, Ts. K. Titkos és Státus-Tanátsos *Eger Friedrich* Ur ő Excellentiáját, a' Státushoz sok esztendőktől fogva mutatott hív és hasznos szolgálatainak megjutalmaztatásául, minden taxa fizetésnek kívánása nélkül, Báróvá tenni méltóztatott.

A' rövid Farsáng itt *Bétsben* meg-lehető vig-ságokkal telik; és mannél kevesebb hetekből áll: annál gyakoribbak mind a' közönséges, mind pedig a' magános vagy a' Fő Méltóságok házaiknál eső Farsángi vigaságok. — Ma estve *Eszterházi Miklos* ő Hertzegségénél leszén egy fényes magános Bál, mellyre az itt lévő nagy számu Fő Méltóságok a' hivatalosok.

A' mi az idő-járását illeti: ez itt nálunk tsudállatos. Hogy a' *Tél* ki-tavaszdogyék, lehetetlen, és szükség se leszén reá; mivel most is tsupa *Tavas* vagyon. — Millyen lehefsen ezen meg-változott időben a' külső mező, mi azt meg nem irhattuk: mint-hogy mi itt tsak sétáló eleven fákat szemlélhetünk, a' mellyekhez az idő-járásának semmi bé-folyása nintsen, és a' mellyek télben nyárban, hóban hó nélkül, egy formálog virágoznak, és rügyeznek. — Azt látjuk mi is a' vár körül lévő Vad Gesztenye fákról, hogy keménnyen rügyeznek, és tavaszt jelentenek.

Frantzia Ország.

A' 12-dik Januariusi ülésében az *Ott-százaknak*, így szollalt-fel a' Tanáts' Præseseffe *Treishard*: a' Szabadság' martyrjai itt vagynak; akarja-e' a' Tanáts' azt a' tisztefséget mutatni, hogy le-üljenek? — tapsolás támodván, meg-határozottatott, hogy üljenek-le. Ezzel, *Beurnonville*, *Semonville*, *Maret*, *Drouet*, 's-a' többek, a' Tanátsba bézettetvén, a' Præsestől egy-egy tsókot kaptak, és az utánn vele szemben le-ültek.

Camus, a' ki 4-gyed-magával, hasonló cerimóniával vezettetett vólt be a' feljebb való napokban ezen Tanátsba, ekkor meg-igérte vólt, hogy fogság-jok' ideje alatt való történeteiket elő fogja beszélni. Ezen ülésbenn tellyésítette igéretit; illyen formálog adván elő a' dólgot: —

„Ezeket a' történeteket 4 idő szakaszokra oszt-hattyuk-fel. Az 1-ső, 1793-bann Mártzius' 30-dikától fogva Május 23-dikáig, a' mi *Páris*bol való el-indulásunktól fogva a' *Mastrichti* fog-házból való ki-hozattatásunkig; a' 2-dik pedig, ettől fogva Jul. 27-dikéig terjed, a' midön *Coblentz*ben, mind együve hozattatván, itt esmet el-vállasztattunk egymástól, és némelyikünk *Mastricht*ba, némelyikünk pedig *Olmütz*be vitettünk. Ez a' 3-dik idő-izakasz. Novembernek első napjainn 1795-ben a' vasból fel-öldoztatódván, *Breysgauba* *Frieburg*ba késértéttünk, a' hol *Marettel*, *Semonvillével*, és *Beurnonvillével*, esmet együve találkoztunk. Ez az idő fogja formálni a' 4-dik részt

„Első epocha: — „Ujjabb tudositás is érkezvén *Dümurier* felöll General Miránnától; a' hozzá renditetett Biztosok Mártz. 30-dikán estvel 7 orakor a' Hadi Cancelláriába öfzfze hivatattak, és 8-kor útnak indultak. Uttyokat éjjel nappal folytatták nyúgvás nélkül — 31-dikben egy Kurirral találkoztak, a' ki hír-adáfsal ment *Dümu-riertől* a' Hadi Ministerhez, *Beurnonvilléhez*. Ez mindgyár meg-nyitván a' levelet, a' Frantzia sereg-

re és a' Conventre való kemény zugulódásait látta *Dümuriernek* benne, és az *Északi* Departamentomhoz egy Hírdetést. A' *Dümurier* ellen való panaszok minden szempillantásban érkeztek hozzánk. *Peronnébann* egy más Kurir jött szembe velünk, a' ki arról hozott hírt, hogy *Dümurier* által adta *Dornikot* az ellenségnek a' Minister' parantsolattya ellen. Az útakat mindenütt a' rész szerént bé-, rész szerént pedig ki-felé utazó *Volontérok'* csoporttyai borították volt el. *Beurnonville* mindgyár mindenütt olyan rendeléseket tett, hogy a' tábortól haza felé rohanó csoportoknak álljanak elejébe. A' Biztosok annál jobban siettették úttyokat. *Douay'* várofsában ágyuvonó lovakat fogattak szekereikbe, és 3-mad napra reggeli 7 orakor *Lillében* voltak, a' hol a' *Dümurier'* táboránál lévő Biztosokkal együve jöttek. — *Lacroix*, egyik ezek küzzül úgy itélt, hogy le kell tenni *Dümuriert*. Ezek a' Biztosok egy zsatskó arany medáljt is mutattak elő, a' mellyre ők egy *Belgiumi* mulató-házban találtak, és a' mellyekről semmi emlékezet nem volt az Archivumban. — *Lilléből* egy fegyveres csoporttól késértetve indultak ki a' Biztosok: hanem ezekben jutván, hogy a' *Dümurier'* hadi-szállására *St. Amandba*, nem jó lenne úgy bémenni, el-botsátották a' fegyvereseiket: de a' hadi-szállás mellett csak ugyan tsatólta magát hozzájuk egy más fegyveres csoport, úgy mutatván, hogy tisztefség-tételnek okáért akarja őket késérni. — *Dümuriert*, a' maga Stábjától körül-vétettetve, igen hidegen, nyúghatatlan, és zavarodott indulattal találtuk. Ő már tudósittatott volt egy *Vadász* Kapitánya által a' Biztosok' jövelele és tzeljok felöll, a' melly Kapitánt 15-töd magával elejébe küldötte volt. — A' Biztosokhoz való első szava ez volt *Dümuriernek*; azért jöttetek úgy-e', hogy árestáljatok? — Nem azért (feleltek a' Biztosok) — melly szók után *Beurnonville* által adott neki egy Decretomot, mellynek a' volt a' foglalattya, hogy induljon *Paris* felé. — *Dümurier* azt felelte: hogy, bizon nem megy ő *Párisba*; mert ötöt ott nyak-tilózni fogják. — Az

után nagyon el-kezdett lármázni a' Jákobinusok-, 's-
nevezetesen *Marat*-ellen. Végezetre mondották ne-
ki a' Biztosok, hogy tsináljanak egy Conferentziát.
Dümurier azt mondotta, hogy jó lesz. — A' Con-
ferentziában azonn igyekeztek a' Biztosok, hogy ötet
a' Frantzia hajlandóságra esmet vizsgálja térithetség :
hanem az egész Conferentziát egy igen nevettséges
dolog félbe szakasztotta, mellynek az áruló' szoba-
legénye volt az indítója. Ez, tsak bé-ugrik egyszer
nagy lelkendezve a' tanátsba, azt mondván, hogy:
Ti itt vesztitek az időt a' tanátskozással, az ellenség
pedig 3 csoportokban nyomul elő felé., — Ezért
mindenikünk nagy bosszankodásra fokadtunk: *Dü-
murier* pedig alig tartoztatthatta magát a' katzagástól,
azt parantsólván azonban egy vén tiszttyének, a' ki
már járni is alig tudott, hogy : mennyen nézze-meg,
miként follyanak a' dolgok. — A' Biztosok esmet
hazzá fogtak a' befzédhez, a' Haza-szeretetet és kö-
teletségjeikhez való hiveséget igyekeztvén a' jelenlévő
tiszték' elmejibe plántálni : a' mellyre ezek mind
együtt fel-kiáltottak, hogy ők örökké Frantziák volná-
nak. — Az után esmet *Dümurier*hez fogtak a' Biz-
tosok. Elő hozták neki a' régi leg nagyobb vezére-
ket, a' kiknek főbb virtufsok volt az engedelmetség.
— Erre ő azt felelte, hogy : Frantzia ország a' ma-
ga veszedelmire siet, és ő azt, akarattya ellen is meg
akarja tartani. *Beurnonvill*nek azt hánytva szemire,
hogy tsak azért jött volna oda, hogy a' vezérséget
el-vehesse tőlle. — A' Biztosok, a' fejeket fel-téve
erössítették, hogy nintsen mitől féljen, és semmi
ízeméllyes bántódás nem fogja érni. *Dümurier* er-
re semmit nem szollván, a' Conferentzia bé-vég-
ződött.

„Itt már néhány féle eszközoeket vehettek volna
még elő a' Biztosok : hanem ők leg jobbnak tartot-
ták tsak a' törvént szorossann bé-töltetni. El-vé-
gezték magok között, hogy *Dümurier*t még egyszer
requirálván, javasolják neki, hogy engedelmesked-
gyék a' törvénynek, a' melly ötet a' vezérségtől
meg-fosztván, Generál *Valencét* rendeli helyibe. — A'

Biztosok Ilyen határozással *Dümurier*hez menvén, sok tiszteket találtak nálla. Ott állott a' feljebb emlitett *Babtista* nevü szoba-inas is egy, nagy, inasokból álló csoport előtt, a' kik gyalázattyára voltak annak a' kék ruhának, a' mellyet magokon hordoztak. — *Camus* így szollott *Dümurier*hez: bé akarod-e' tölteni a' Decretomot? — *Nem akarom* (felel *Dümurier*) — Engedetlen vagy tehát a' Törvényhez? — *En reám szüksége vagyon az én táboromnak* (mond esmet *Dümurier*.) — Mi el-petsételjük a' te papirofsaidat. — *En azt meg nem szenvedem.* — Hogyan hívják ezeket az embereket? — *Ök magok meg fogják azt mondani.* — Erre nagy zúgás támadott; a' nevit egy sem úgy mondotta, a' hogy volt. — Az után mondván *Camus Dümurier*nek, hogy a' vezérséget tölle el-vefzik; a' tisztek felkiáltottak, hogy az ő Apjokat, a' ki őket a' győzedelemre vezérelte, töllok le-vefzik! *Dümurier* pedig így szollott nyughatatlan indulattal: aló! vefsünk véget a' dolognak! szollittsátok-bé a' Huszárokat, hadd árestálják ezeket. — Ezzel 15 Huszárok ki-vont kardal benn-termettek. — Kedvesem! (így szollott *Dümurier Beurnonvill*hez, meg-ütögetvén a' karját) te is árestáltatódni fogsz. — *Beurnonville* azt kívánta, hogy vigyék őtet más házba. Ez meg is történt. A' ház kapuját egy Huszár csoport vette körül; benn 25 Huszárok állottak. Az alatt, a' Biztosok' szekerit sok emberek körül vévén, a' portékákat el-ragadozták. Egy tizt így szollította-meg *Beurnonvill*ét: — „Miért tartasz te azokkal a' rend-rontó emberekkel, a' kik még a' te tselekedeteidet is mind roszra fogják magyarázni.„ — A' Minister azt felelte: — „hogy ő minden időbenn meg tette a' maga kötelelségit; 's-ha a' szükség kívánta volna, erőfs lelkesmerettel áldozattyává is kész lett volna válni a' Factzióknak.„ — A' tizt azonban hívta *Beurnonvill*ét, hogy mennyenek *Dümurier*hez: a' Minister ellenben úgy felelt, hogy ő nem szövetezik többé olyan emberrel, a' ki a' maga hitetlenségéről esmeretes: és ő nem vélte volna soha, hogy azok a' seregek, a' kik vele együtt *Jemap-*

pe mellett győzedelmeskedtek, az ő árestálásábann
 részesülhessenek. „ — Az után meg-kérdettek a' fog-
 jok, hogy vagyon-e' fegyver nállok? *Beurnonville*
 és a' vele lévő Adjutáns, azt felelték, hogy ők ké-
 szebbek előbb élettyeket le tenni, mint kardgyaikat
 által adni; a' mellyek meg is hagyattak nállok. Ke-
 véssel az után minyájok egy udvarra vitettek, a'
 hol szekerek állottak számokra készen. A' Minister-
 nek tudára adatott, hogy, ha tettzik, vizsza fogják
 Frantzia országba késérni: de ő nem akart el-válni
 társaitól. Az ő tselédgyei tellyesféggel nem akartak
 el-válni tőlle, a' szekér hátuljára mind fel-szökdöfték
 vólt; nagy bajjal lehetett őket onnann le-tépni: és
 meg is nyerték végre, hogy az ő fogoly urokat ké-
 sérhessék-el. Mindenik szekérbe ült *Dumouriernek*
 egy-egy *Agense* is. Egyik a' Biztosok közzül vévén
 észibe, hogy mellette is ül egy ilyen szegény le-
 gény, által kiált a' másik szekérre, hogy héjj! ül-e'
 köztetek is e'-féle ember? — A' szekereket 200 *Ber-
 csényi* Hufzárok késérték. Valami orosz tekergő úta-
 konn vitetettvén, nem tudták merre mennek. A' Mi-
 nister tudakolta a' vele egy szekérbe lévő szegény le-
 génytől, hogy merre mennek? Ez azt felelte, hogy
Valenciennes felé. — „ Ha meg-tsalsz (mond *Beur-
 nonville*) tud-meg, hogy a' markodba a' fejed, „ —
 Émezz esmervén a' Ministernek azt a' tulajdonságát,
 hogy nem szokott szavával jádzani: le-száll a' szé-
 kérről és tettetve tudakolni kezdi egy paraszt em-
 bertől, hogy merre megyen ez az út? A' paraszt nem
 tudván a' titkot, meg-mondgya a' dólgot igazán,
 hogy a' bizon *Ruys* felé. A' fogjok, ekkor kezdik
 ezekbe venni, hogy *Dornikba* az ellenség' kezibe
 viszik őket. *Beurnonville*, és az Adjutánttya, kurá-
 zsihoz kezdenek nyúlni, így szollván egyik-a' mási-
 kához: kardunk jó van; az árulók szükséges-keppen puha
 szívük; állítsuk előbb őket innen. Ezzel kardot
 rántanak — tsapkodni kezdenek jobbra és balra —
 és a' késérők közzül egy tisztet meg-sebessitenek. Ez
 kiáltani kezd, hogy: körül Hufzárok! ölljed-vágjad
 a' ki a' szekérből ki-száll! A' Hufzárok elő ugrat-

nak, kedvezés nélkül vagdalózni kezdenek, és a' szárát a' Ministernek is meg-sebefsitik. A' szám-beli egyenetlenség le-tsendesítette a' tsatázást; a' fogjok vizsgálta ülték a' szekerekbe. A' Huszarok pedig folytatták az utat, ezen a' *Dumurier* Agensei előtt is igen kedves szollás-formával közönlvén bennünket: — „Semmi-re-kellők! kezeinkben vagytok; elég főt szeddettek-el, majd mi is fejeiteket fogjuk venni. „ — Ha valami szünkségünkre le-szállottunk, a' *Bercsényiek* mezitelen kardokkal állottak-körülettünk. A' *Dorniki* után a' *Latour* Dragonyosai vették körül szekereinket, mellyel a' *Dumurier* árulása véget ért. — Erre a' hirre, decretálta a' Convent Április' 3-dikán, hogy *Dumurier* áruló: mellyre nézve jutalmat is tett-fel a' fejére. Ápr. 4-dikén, *Valence* és *Egalite* is rendelést vettek, hogy *Parisha* menjenek. Ápr. 5-dikén decretáltatott, hogy a' Gr. *Klerfe*' atyafiai a' *Leiningeni* Grófok, valamint szintén az ekkor Frantzia országban lévő *Régensburgi* Német Diétai Követek is, az el-fogattatott Frantzia Biztosokért, kezesül tartatódgyanak. *Dornikban* Gr. *Klerféhoz* vitettetvén, panaszolkodtunk neki a' *Dumurier* árulásáról, és ezt a' feleletet vet-tük, hogy ők nem vehetik-meg a' nekik önként küldetett hasznót. Nagy külömbség a' *Camillus*' tsekedetétől, a' ki vizsgálta küldötte a' kezébe szolgálta-tódott ifjakat annak, a' ki azokat neki alacsonyul el akarta adni. *Camillus* Republikai vezér völt. . . . *Monsban* azt az izenetet vettük H. *Coburgtól*; hogy a' Királyi Familiáért kezefségül fognánk tartatódni, a' mellyért fejeinkel felelvén, tudósítsuk a' dolog felöül a' Conventet. *Beurnonville*, azt az izenetet vette különösönn: hogy ő hadi fogoly-képpen fog-na tartatadni: de ő azt izente vizsgálta, hogy, ő egy és meg-ofzlatatlan állapotbann akar a' több Biztosokkal maradni. Azt is meg-izente H. *Coburnak*; hogy fél tölle, 's-tsak azért tartóztattya fogságban, 's-hogy ötet egy *Eugenius* is ki-hívta a' tsatára. „ — Levelet nem irtunk a' Conventhez, ha szintén lett volna is szabadságunk reá; mivel mi azt, így kez-

dettük volna : — „ Mi, a' *Dümurier* gyalázatos áru-
lásának vagyunk áldozattjai. Vasainkon ugyan mi
szabadok vagyunk, de vigyázzatok, ne hogy egész sza-
badságunk meg-nyerhetése végett, valami olyan há-
tározást tegyetek, a' mi méltatlan lenne a' Respubli-
kához. „ — Egy ilyen levelet ti soha nem vettetek
vólna. — A' melly vizsgálza-kéredző irásokat a' Tsa-
szár' elibe terjesztettünk, azok mind felelet nélkül
maradtanak. &c. — Bé-végezván *Camus'* ilyen for-
málog az ő Historiájoknak első részit, ígéretet tett,
hogy a' többit az ő társai fogják Jan. 16-dikán elő
adni.

Az erőltetett költsön meg mind igen fontos ma-
téria a' *Parisiak* előtt, és egy igen hathatos eszköze
a' béketelenkedőknek az Országló-szék ellen való lár-
mának élelztésire; mellyhez-képpelt úgy lehet ész-
re venni, hogy egy időtől fogva az Országló-szék is,
kettőzteti a' strázsákat. — Hogy a' Directorium es-
met a' keményebb eszközöknek elő-vételek által akar-
ja a' tsendefséget lábonn tartani, meg lehet a' kö-
vetkezendő ujj rendeléséből is itélni: Minden Theá-
tromok' Igazgatóinak meg-parantsólta, hogy ne a'
Roberspier' ideje után bé-következett mérséklett
Systemájú idő-beli énekeket énekeljék, a' millyen
t. i: a' *Népnek fel-serkenése* s. a. t: hanem a' *Ter-
rorista* idő-belieket, a' millyen p. o: a' *Marsil-
iai Mars*, a' *Marsiliai Hymnus*, a' *ça-ira*, 's-
több e'-félék. A' *Chorus* a' Theatrom-takaróinak fel-
vonattatasaik előtt minden nap ezeket az utolsó no-
tákat tartózik muzsikálni, hogy a' nép' azok által,
a' pátriotai álom-korságból (így fejezi-ki magát egy
Író), esmet ki-gyógyítsák. A' *Nép* fel-serkené-
sit tellyességgel nem szabad fújni a' Theátromon,
's-több e' félék. — Meg parantsóltatott, hogy ez a'
rendelés a' Theátromokon a' nép' előtt olvastatsék-
fel. — Egyéb sok rendbeli végzéseik által mútatták a'
Törvény-hozók' Tanátsai is, hogy szapora lépések-
kel sietnek vizsgálza felé a' Terrorismus' idejére. —
A' *Feydeau* nevü utzá-beli Theátromon az említett

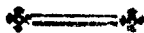

énekekről szolló parantsolat olvasatvátván-fel köze-
lébről; a' nép olyan nagy lármát tsinált, kogy sem
a' parantsolat fel nem olvasatódhatott, sem az énekek
közzül egyiket is el nem lehetett dúdorászni. Ez a' tör-
ténét azt okozta, hogy 3-mad nap múlva ujj fegy-
veres tsoportok érkeztek *Párisba*, a' mellyek a'
Theátromokat körülkerítvén, így (némelly füttyöge-
téseket ki-véve) egész aplausufsal el-énekeltetett
a' *ca-iri*, és a' többi *Mársiliai* nóta. Egyéb
aránt, még egy másik tzélt is el-ért a' Po-
litzia a' katonáknak a' Theairom mellé való rende-
lésével, mint-hogy a' játék' végével, sok *requisitus*
Fiatalok a' Theatromrol egyenesen indittattak a' ma-
gok Batalionnyaik felé. — E' mellett, az utzákrol, ká-
vé-házakból, egy szóval mindenünnen, olly nagy
szorgalmatosággal hordatnak özfzfe a' katonának va-
lók, hogy a' táborok' száma, már esmet felesen
meg-nevekedett.

A' Politzáj Minister egy más ujjabb jelentést is
küldött minden Theatromok' Igazgatóihoz, mellynek
az a' foglalattya; hogy: mivel a' Respublika' ellen-
ségei, a' Theatromokon erőssenn *aplaudálni* kezdet-
tek annak, hogy a' jádzók fejeér öltezetbenn jelennek-
meg: erre való nézt meg-hivattatnak az Igazgatók,
hogy küldgyék számkiverésbe ezt a' szint, u. m. a' melly-
ről a' Rojáliták olly nagy képzelődést tsináltak.

Az erőltetett költsönről leg igazában még ed-
dig tsak azt írhatni, hogy: *ibat ut poterat*. — Hogy
a' *Directorium*' 5-tagjai és a' Ministerek, nagy példát
mutattak: (ha igaz a' mit rollok írnak) tagadha-
tatlan dolog. Az elsőkről azt írják, hogy egyik-
egyik 120 ezer, egy-egy Minister pedig 60 ezer
Livrányi kész pénzt, vagy a' fel-vett mérték sze-
rént annyit erő Afsignátót adott az erőltetett köl-
tsönbe.

El-telvén az az idő, a' mellyet a' *Directorium*
arra határozott vólt, hogy az alatt egy Livrányi
kész pénzért 100 Livrányi Afsagnátát bé-vefzen:

már most, a' helyett hogy az Afsignátát el nem venné, ujj módot szabott az el-vételnek. Eddig a' pénz-tsifárok, valami 200 Livrányi Afsignátákért adtanak egy kész pénz Livrát; a' Directorium pedig ez alatt az idő alatt, éppen fél annyi, az az 100 Livra Afsignátát vett-bé egy Livra kész pénzért az erőltetett költsönbe. — Mértéknek tovább is meg-hagyatott az Afsignatáknak a' pénz-kupetzek között való folyamattya: hanem, a' mennyisége ezen mértéknek közönségesebb hátrává tétetett. P. o: a' Directorium mármost egy 3-mad rész annyiba, az utánn esmet két 3-mad rész annyiba, fogja az erőltetett költsönben kész pénz helyett el-venni az Afsignátát, mint a' mennyi kész pénzt a' pénz-tsifárok adnak érette.

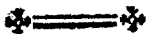
Egy Ujjság-író, a' Frantzia Revolutzió alatt, a' *Notable*seknek öfzsze-gyűlésektől fogva mostanig, az ő *Solonyaiktól* szereztetett minden Decretomjait öfzsze-számlálván, mind együtt, 25 ezer 479-re tefzi azokat. — Jo vastag *Codex*!

Utolsó Elegyes jegyzések.

Londonbol: —

„A' *Wallisi* Hertzegné Dajkája 700 Font *Sterlingeket* (valami 7000 Forintokat) vésztt az által, hogy a' Hertzegné, leánt és nem fiut szült; mert az *Ángliai* Udvari rend-tartások szerént, a' 7 Főbb Királyi tiszt-viselők közzül mindenik, 100 Font *Sterlingeket* szokott a' Dajkának adni, ha a' Korona Hertzeg' Felesége fiu gyermeket szül. Ha pedig leánt szül: úgy el-maradnak a' 7-szer 100 font *Sterlingek*.

„Most a' Frantzia partok-felé tétetett utóbbi-expeditziók' vége felé, egy *Ánglus* hajó fel-rak 115 katonára férjfiakat, 5 aszszonyokkal égyütt, meg-igérvén nekik, hogy el-viszi őket *Angliába*. El-indulások

után egy nagy szélvész támad — a' tenger hányhódni kezd — a' habok a' hajó felett kezdenek öfzfze tsapkodni: mit tsináljanak? — az útzók a' hajó' fenekire szállittatnak, a' hajónak pedig minden jukai bé-dugatnak, hogy azt a' hánykodó viz meg ne tölthesse. A' tenger' hánykodásának el-szűnése után, meg-nyittattya a' hajós-mester az ajtót, és a' felsőbb emeletre akarja botsáttatni az embereket: de késötskére, mért már 45 férfiak és 3 afzfzonyok egézfzen meg fúltak vólt, a' kik akkor mindgyár mind a' tengerbe is hányattattak. Vagy ketten még az után is haltak-meg; másoknak is pedig az orvoslásra igen nagy szükségek vólt.

Romából: —

„Innen úgy irnak, hogy az itt lévő Teátralisták a' *Pápa'* rendelkezéséből ezen egézfz Fárságon nem fognának semmi szomorú játékokat jádzani. — Kárdinál *Spinelli*, a' ki a' múlt hónapbann meg-halálózván, két Millió forintoknál többet hagyott maga után, 12 ezer Misék iránt tett rendelést.

Spanyol Országbol: —

„A' Király a' maga Hadi-Ministerit, Gróf *Alanche-di-Campót* rendelte *Bétsbe* Spanyol Ministernek.

„A' Spanyol Király és Királyné, a' *Pármai* Hertzeggel 's-ennek feleségével az *Infantinával* együtt, a' *Békeség Fejedelmét* és Generál *Urrutziát*ól ké-sértetve, egézfz Spanyol országban egy nagy útat szándékoztak tenni. Az útzás plánuma úgy vólt ki-tsinálva, hogy Jan. 4-dikén St. *Lorenzóból* meg-indulván, előbb éppen *Portugallia* mellé *Extremadurának* *Badajoz* nevü határ-varához vegyék úttyokat, és itt a' *Brasiliai* Hertzeggel és Hertzegnével (a' *Portugalliai* Korona Örökössel és ennek Feleségével) öfzfze jöjjenek. Innen *Sevillába* mennek, a' hol néhány napokig fognak mulatni, azért,

hogy a' Királyné itt valami fogadását akarja bé-
 lyesíteni, mellyet annak az Oltárnak tett, a' hol
 Sz. Ferdinándus nyúgfszik. Sevillából., Cadix és
 Malaga felé, innen pedig Granada felé térnek, és
 Valenzán 's-Murzián kereftsül egész Cartbagénáig
 fel fognak kerülni, a' honnann a' Pármai Hertzeg és
 Hertzegné, az öket itt váró hajós sereggel Olofz Or-
 szagba haza eveznek, a' Király és Királyné pedig
 Valenzán és Murzián kereftsül úttyokat esmet
 Madrid felé fogják visszsa venni. Ugy velik, hogy
 valami 3 hónapokat fognak ő Felségek az utazásban
 el-tölteni. Elöttök ő Felségeknek mindenütt 400
 Test-örzök mennek, a' velek utazó szémelleyek' szá-
 ma pedig 200-nál többre megyen., — Ketteség ki-
 vül ebből az utazásból, 's-meg abbol a' Madridban
 mostanság ki-tanulódatt Complótbol, a' melly fze-
 rént ott, a' mint közelébből írtuk volt, néhány fő
 szémelleyek el-fogattattak, tsinálta a' minden dölgo-
 kat nagyító hir azt a' bezédet, a' mellyről némelly
 közönséges levelek emlekeznek, hogy a' Királyi Fa-
 milia, a' maga Kedvesével a' Békefség' Fejedelmé-
 vel együtt, a' Portugalliai szélekre, vagy éppen
 Portugalliába futott volna,

Warschaubol, Jan. 4-dikén : — „

„Pétersburghol iratik, hogy a' Persa had ke-
 gyetlenül foly. Gr. Suvarow meg-érkefvén Péters-
 burgba, olyan rendelést vett, hogy 87 ezer embereket
 vezéreljen a' puszító Persák ellen. — Szállásul, az
 a' palota rendeltetett Suvarownak Pétersburgban, a'
 mellyen illyen Szembldök-írás olvastatik: *le Palais de*
Heros, és a' mellyben leg előbb H. Potemkin lakott
 vólt. A' Tszafárné meg-külömböztetett kegyelmes-
 ségeket mutat hozzá. Ebben a' palotában, a' hova
 bé-szállittatott Suvarow, nevezetes a' többek kö-
 zött egy nagy szoba, a' melly a' St. György fel-
 szenteltetett szobájának neveztetik, és a' melly a'
 találtatható leg tzi-frább szobák közzül egynek, ha
 nem a' leg szebbnek tartatik, és, a' mint mondgyák
 3 Millió Rubelekbe fel fogott kerülni.

Hágából Ján. 12-dikén. —

„A' *Frieslándus* Rendek, a' kik mind ez ideig meg vonták volt a' Szövetséges tengeri-erőtől az őket illető segedelmet, a' magok gondolattját meg-változtatták, és közelébről 70 ezer Forintokat küldöttek a' Tengeri Tanátshoz.

Hát a' Békeség tavaszodik-e' ?

Ezzel a' felelettel még most is adófok fogunk maradni. — A' mi a' plánumát illeti az ellenségnek, ez ugyan, ha némelly külső leveleknek hitelt adhatunk, leg kevesébbé egyezik-meg a' mi VIII-dik *Merkuriusunk*bann oivastató Békeséges *Básissal*. — Mitsoda úton folyhatott-bé a' Frantziáknak ezen jövendőre ki-tsinált hadi plánumjok a' közönséges levelekbe; nem tudhatni: hanem, hogy ez nem fundamentom nélkül való állítás, abból hozzák ki némellyek, hogy az a' *Basal* nevű volt *Versáliai* Pap is úgy befzéllett *Baselben*, a' kit, mint értz-jákobinufságáról esmeretes embert, *Barthelémy* mellé tsak *Politicus* Strázsának küldött a' *Directorium*, egyéb fogás alatt, *Baselbe*. — Summásan ez a' foglalattya a' plánumjoknak: — „A' *Török* Udvart minden esetre a' maga részire hajtotta a' *Directorium*; és ha ez, a' meg-igért 60 Millio Tallérokat a' *Török* Tsáfszár' számára a' jövő táborozás' kezdetéig fel-hajthattya: így magát *Frantzia* ország, a' szározonn való háboru, és az el-foglalt tartományoknak még jövendőbenn való meg-oltalmazhatása = felöll, bizonyosá tette. *Angliában* annyira vitte a' *Frantzia* mesterkedés a' nyúghatatlankodást, hogy *Anglia* a' maga tsendefségének helyre-állitásánu kentelen gondolkodni. Ha az *Orosz* Birodalom a' *Törököket* erősen nyomni találná: *Swétzia*, *Dánia*, és *Prussia* fognak fel-állani, hogy a' békeséget erről a' részről helyre állítsák: mig, az alatt a' *Frantzia*, *Hollandus*, *Spanyol*, és *Török* egyesült hajós sereg, a' *Mediterraneum* tengerenn fogja az *Anglusokat* a' békelséges fel-tételeknek el-fogadására kényszeríteni. &c.

E r d é l y b ö l .

Kolosvárról Ján. 17-dikén. — „

„Itt a' le-folyt napokban két alkalmatofságokkal, egyszer a' *Moldovai* pafsusok' körül való pestisnek meg-fzünéséért, mászfzor esmet a' *Renus*-mejjéki gyözedelmekért, énekeltetett-el a' *Te Deum*. — Hallatik, hogy a' nevezett pafsusok körül az a' kedvetlen vendég, az a' ragadó nyavaja, esmet jelengetné magát. De erről bizonyosabb hír-adást várunk a' közelebb lakó levelezőktől, előbb, hogy-sem hitelt adnánk a' dolognak.

„Az *Erdélyben* mostanság ki-múlt nevezetesebb Hóltak között, Gróf és Consiliárius *Haller Antal*, és Ex-Jesuita *Boér* Urakat emlithettyük; kik közzül ez az utolsó, 30 ezer forint *Pium Legatumokat* tett: a' mellyből el lehet hinni, hogy jól bírta magát életében, 's-hogy halála után is az élők között akarta hagyni a' nevét.

„Itt a' Bálók jól folynák, és még jobban is folynának bizonyoson, tsak a' *nervus rei gerendæ*, a' pénz volna egy kifsé bővebbetske; de mindenek a' nagy szükségről panaszolnak. — A' mezőségi szegénységnek már most fiats mit egyék, az Uraság tarttya: mit fog tsinálni majd tavaszfal? — Az *Ofzi* vetések szépek vólnának egyéb-képpen: de az egerek pufztittyák őket felette keménnyen. Egész láb-földeket úgy meg-ettének, hogy az sem láttzik, mint vetettek vólt azokba. Illyen dólgot bajos látni.

Drassóbol, Ján. 16-dikén.

„Látván, hogy a' *Merkur* a' jazdaság körül iszfzor. almatoskodik: a' következendő történetet akartam neki tudtára adni, hogy, ha tettzik, nyomtatatsa-bé a' maga leveleibe: — Itt a' szomszédban Nemes *Alsó Fejér* Vármegyében egy *Kontza* nevű falubann, *Visoltyi István* nevezetű Magyar Nemes Ifju, a' kinek mind a' két fordulóbann 12 köbölnyi

földgyinél több nintsen, olyan mások, felett való szorgalmatofságot mutatott a' *Mezei Gazdaságban*, hogy az ő például szolgálható gazdai gyakorlottságának híre, *Kolosvárra*, a' Fő Kormány-székhez is el-terjedvén, ötet egy Titoknak Ur — azzal a' reménsséggel lévén felölle, hogy ha illy kitsiny örökségből annyi hasznót tudott hajtani, a' maga-szélesen ki-terjedő jofzágaibann is ahoz mérséklett hasznót és szolgálatot várhat tőlle — 400 Forint esztendei fizetéssel magához *Præfectusnak* vitte. — Nem lehetne Hazánkknak boldogítására egy kívánatosabb dolog annál, mint ha ezen itt le-írt példának mi nálunk mennél számosabb követői találkoznának, és a' meg-nevezett ifju Gazdának serénysége és gyakorlottsága által, a' Mezei Gazdaságnak gyakorlására, mennél többek fel-serkentődnének.

(Ez a' tudósítás, annyival betsesebb a' Merkurius előtt, és az ő erd. Olvasói előtt is annyival betsesebb lehet, mint-hogy ennek Írója egy olyan Fő Méltóság, a' kinek magának is szélesenn ki-terjedő uradalma vagon; 's-kétség kívül maga is elő-mozdítója a' Mezei Gazdaságnak, és betsüllője azoknak, a' kik magokat abban másoktól meg-külömböztetik.)

* * *

Utolsó Jegyzés.

A' T. *Berekszászi Pál* Ur' munkájának érdemes elő-segállói, a' melly a' folyó esztendő-beli VII-dik *Merkurban* ki-hirdettetett, itt Bétsbenn T. Ud. Ágens *Bölöni Sámuel* Urnál is fel-irathattyák neveiket.

P. D.